

STANISŁAW HELSZTYŃSKI (1891-1986)

Urodził się 13 kwietnia 1891 roku w Kosowie nad Obrą. Syn Tomasza Skorupki i Zuzanny z domu Klupś. W latach 1897-1904 uczęszczał do katolickiej szkoły elementarnej w Siemowie. Naukę kontynuował w III Gimnazjum im. Jana Sobieskiego w Krakowie. W 1913 roku zdał egzamin dojrzałości z wyróżnieniem. Spędzone w Krakowie lata 1906-1913 przyniosły pierwsze własne próby literackie, ogłoszone w szkolnym miesięczniku „Meteor”. Po maturze rozpoczął studia teologiczne w Instytucie Filozofii i Bibliistyki w Krakowie, które przerwał w 1915 roku. W tymże roku rozpoczął studia filozoficzne na uniwersytecie w Monasterze. Rok później przeniósł się do Monachium, gdzie zapisał się na anglistykę i romanistykę.

W lipcu 1917 roku został wcielony do armii niemieckiej. Przeszkolenie wojskowe przeszedł w garnizonie monachijskim, a jesienią 1917 roku znalazł się na froncie francuskim. Po miesiącu wycofano go z jednostki liniowej i skierowano do zarządu niemieckich wojsk okupacyjnych w Północnej Francji i Belgii w charakterze tłumacza. Po załamaniu się ofensywy niemieckiej w 1918 roku jego jednostka rozpoczęła wycofywanie się przez terytorium Belgii. W Akwizgranie opuścił jednostkę i przez Berlin, Leszno, w grudniu 1918 roku dotarł do Kosowa. Po krótkim pobycie wyjechał do Poznania, gdzie kontynuował studia na nowoutworzonym Uniwersytecie Poznańskim. W tym czasie zmienił nazwisko na Helsztyński. Będąc studentem, wstąpił jako ochotnik do Wojska Polskiego i ukończył Podchorążówkę w Poznaniu oraz w Warszawie. Otrzymał 29 listopada 1919 roku nominację na podporucznika, wysłany został pod Bezdany koło Wilna, gdzie uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej.

26 lutego 1921 roku złożył końcowy egzamin na Uniwersytecie w Poznaniu uprawniający do nauczania języka francuskiego, angielskiego i pedagogiki w szkołach średnich. 1 marca 1921 roku rozpoczął pracę nauczycielską w gimnazjum żeńskim w Toruniu, skąd jednak w roku następnym przeniósł się do stolicy. W Warszawie wykładał w męskim gimnazjum prywatnym Ludwika Lorentza. Równolegle kontynuował pracę naukową z anglistyki. W maju 1926 roku uzyskał stopień doktora filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. W gimnazjum Lorentza uczył przez 23 lata, wliczając w to okres okupacji, podczas której pełnił obowiązki dyrektora tajnego gimnazjum. Od 1928 roku był stałym współpracownikiem „Wiadomości Literackich”, dla których do 1939 roku przygotował około 150 artykułów omawiających literaturę anglosaską.

Po zakończeniu II wojny światowej był krótko w 1945 roku kuratorem Okręgu Szkolnego w Szczecinie, po czym przeszedł do pracy naukowej na Uniwersytecie Warszawskim. W 1946 roku otrzymał tytuł docenta literatury angielskiej i amerykańskiej na stołecznej uczelni, a w 1951 roku

został mianowany profesorem. W 1961 roku przeszedł na emeryturę. Dwa lata wcześniej został członkiem Komitetu Neofilologicznego PAN, a w 1960 roku otrzymał stypendium naukowe Fundacji Forda w USA. Wykształcił kilkuset magistrów i doktorantów. Pozostawił bogaty dorobek naukowy i literacki.

Zmarł 14 kwietnia 1986 roku. Pochowany został na cmentarzu na Powązkach w Warszawie.

Odznaczony był m.in.: Srebrnym Wawrzynem Literatury (1938), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1956). W 1981 roku otrzymał nagrodę I stopnia Ministra Kultury i Sztuki za Całokształt Twórczości Literackiej.

S. Helsztyński, *Kronika rodzinna. Autobiografia*, Warszawa 1986; S. Helsztyński, *Dobranoc miły książę*, Warszawa 1971; W. Skorupka, *Moje morgi i katorgi 1914-1967*, Warszawa 1975. Helsztyński Stanisław, (w:) *Wielkopolski słownik biograficzny*, Warszawa-Poznań 1981; R. Tomaszewski, *Wysiółek militarny i materialny mieszkańców ziemi gostyńskiej w walkach o kształt granicy wschodniej II Rzeczypospolitej (1918-1920)*, Gostyń 2002, s. 126-127.